

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'קצט

ערב שבת קודש
פרשת פינחס
כ' בתמוז התשע"ז

יוצא לאור על ידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

פקודת יום

מכיוון ששמע - זה תפקידו

...יכול יהודי לחשוב, שמכיוון שבוודאי ישנם כמה וכמה מבני-ישראל שיכולים למלא את התפקיד של הפצת התורה והיהדות, אם כן, מהו אפוא ההכרח שגם הוא צריך לעסוק בעניין זה!?
והמענה לזה - בפשטות:

מכיוון שהוא שמע שבמקום פלוני ישנו יהודי שצריכים לקרבו לענייני התורה ומצוותיה - הרי בוודאי ששמיעה זו היא בהשגחה פרטית, להורות לו שתפקידו לפעול על יהודי הנ"ל, לקרבו לענייני התורה ומצוותיה, ואינו יכול להסתמך על כך שבוודאי ימצא מי שיעסוק בזה!

((תורת מנחם - התוועדויות תשד"מ כרך ב, עמ' 870))

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

הלכות ומנהגי חב"ד

הפטרה: "דברי ירמיהו" (ירמיהו א, א - ב, ג), הנדפסת בחומשים בסוף פרשת מטות. פרקי-אבות - פרק א.

שבת-קודש פרשת פינחס¹ כ"א בתמוז

בשבתות של בין-המצרים יש להישמר מעניינים של חשש אבלות, יותר מאשר בשאר שבתות השנה, כדי שלא לתת מקום לחשש אבלות בשבת².

שגם איסור התירו שם מטעם כעין זה. והיו שנים שבהן הקפיד הרבי להתוודע בכל אחת משבתות בין-המצרים. והנה בהלכות אבל (שו"ע יו"ד ס' ת) נפסק שיש אבלות בשבת, ורק אבלות **דפרהסיא** אסורה אז. על-כן אין לתמוה על שלמנהגו אין מברכים שהחיינו בשבת שבין המצרים, שהרי אין זה 'בפרהסיא'. אמנם בכמה שיחות הלשון היא שבשבת "אין בכלל אבלות": * לקו"ש ח"ב, 358 - מש"פ מטו"מ תשט"ו. (ההנחה - תו"מ יד, 223) אין עצבות, וכדי למנוע כל ספק, צ"ל בשמחה יתירה, כסעודת שלמה בשעתו. * לקו"ש ח"ד, 1090 (שערי המועדים - תמוז' ס" מה. ראה תו"מ ח"כ עמ' 195 וש"נ לעוד שיחות) "אין בה אבלות". * תורת מנחם חכ"ג עמ' 201 - שכל ענייני בין המצרים אינם שייכים בשבת. * סה"ש תש"נ ח"ב עמ' 566 ששבת הו"ע הקדמת רפואה למכה, כי שבת שייכת לנאולה. ולכאורה כל זה הוא רק מצד העניין הרוחני של ש"ק, ועל-דרך האמור בלקוטי-שיחות ח"כ, ס"ע 354 מס' פלח הרימון בשם אדה"ז, שלפני נשמות הגבוהות כרשב"י לא היה חורבן, ואעפ"כ [כמו שבלקו"ש ח"ה, עמ' 149 בהערה מזכיר הרבי שאעפ"כ נחבא הרשב"י במערה] חייבים הם בכל דיני האבילות דבין המצרים.

(1 ברוב המקורות הישנים (כמו: סה"מ תרס"ג ח"ב, תרס"ט, עת"ר, אעת"ר, עטר"ת, המשך תרס"ו, המשך תער"ב, סה"מ תרפ"ז, תש"ב, היום יום, לקוטי שיחות א-ד. וראה גם ח"ג עמ' 256 הע' 1. ח"ג עמ' 397 בגוף המכתב) - 'פנחס' חסר יו"ד. במענה משנת תשכ"ב ('אג"ק חכ"א עמ' עח) לשאלת הרב הנמנע מדוע כתב הרבי את שמו חסר, הביא הרבי את דברי מהרש"ל, "דרובן כותבין חסר", והוסיף: "כנראה הכוונה במקום שאינו נוגע לדין). וכן הוא בש"ס בשמות דרבי פנחס בן יאיר וכיו"ב". לראשונה מופיע 'פינחס' מלא בלקוטי שיחות ח"ג עמ' 93, ושם בהערה 1 ציין הרבי מקורות לזה. להלן הערה מחלק ח"י עמ' 318: (4 'מלא - ראה בית שמואל הל' גיטין, שמות אנשים. שי למורה שם. ובטיב גיטין שם. ועוד. וראה בעניין פינחס מלא בזהר חלק ג (נוב, ריגב, רכא, רלוב) מנחת שי ריש פרשתנו...". בשיחת ש"פ בלק תשט"ז סכ"ד ('תורת מנחם - התוועדות' ח"ז עמ' 97) הסביר הרבי, שהעניין ד'מלא' הוא על-דרך מה שכתוב "אלה תולדות פרץ" תולדות מלא, ששייך למשיח, שאז יהיה באופן כפי ש"עולם על מילואו נברא", עיי"ש. ואולי זו הסיבה שהרבי (החל מהשיחה דח"ג הנ"ל) דייק לכתוב תמיד בשיחותיו באופן זה. וראה גם תורת מנחם ח"א עמ' 144. (2 לקוטי-שיחות כ"ך ד עמ' 1091. ומציין לחגיגה (יה, סע"א) -

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ' בתמוז ה'תשע"ז - כ"ז בתמוז ה'תשע"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ' בתמוז	הל' מכירה פרק ז-ט.	הל' סנהדרין פרק ז.	מל"ת רנ.
ש"ק	כ"א בתמוז	פרק י-יב.	פרק ח.	מל"ת רנ.
א'	כ"ב בתמוז	פרק יג-טו.	פרק ט.	מל"ת רנא.
ב'	כ"ג בתמוז	פרק טז-יח.	פרק י.	מל"ת רנא.
ג'	כ"ד בתמוז	פרק יט-כא.	פרק יא.	מל"ת רנג.
ד'	כ"ה בתמוז	פרק כב-כד.	פרק יב.	מל"ת רנג.
ה'	כ"ו בתמוז	פרק כה-כו.	פרק יג.	מל"ת רנב.
ו'	כ"ז בתמוז	פרק כח-ל.	פרק יד.	מל"ת רנב.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	זמן ק"ש	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ' בתמוז	3.12	4.19	4.46	5.52	9.13	12.47	1.22	7.48.3	8.16
ש"ק, כ"א בתמוז	3.13	4.20	4.46	5.53	9.14	12.47	1.22	7.47.9	8.15
א', כ"ב בתמוז	3.14	4.21	4.47	5.53	9.14	12.47	1.22	7.47.6	8.15
ב', כ"ג בתמוז	3.16	4.21	4.48	5.54	9.14	12.47	1.22	7.47.1	8.14
ג', כ"ד בתמוז	3.17	4.22	4.49	5.54	9.15	12.47	1.22	7.46.7	8.14
ד', כ"ה בתמוז	3.18	4.23	4.49	5.55	9.15	12.47	1.22	7.46.2	8.13
ה', כ"ו בתמוז	3.19	4.24	4.50	5.55	9.15	12.47	1.22	7.45.7	8.13
ו', כ"ז בתמוז	3.20	4.25	4.51	5.56	9.16	12.47	1.22	7.45.2	8.12

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות. ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין. *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (וסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
פנחס	7:11	8:27	7:26	8:30	7:19	8:31	7:27	8:28
מטות-מסעי	7:08	8:23	7:23	8:26	7:16	8:27	7:24	8:25

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

מערכת: לוי-יצחק שייקביץ, יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169, 7474-ISSN 0793

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

שמחה המותרת

חכמה ושמחה

הרבי [=רבינו הזקן] אמר: קיבלתי מהסבא - מורנו הבעל שם טוב נ"ע - ששטות, לא רק רוח שטות אלא שטות, מה שאנשים קוראים אדם לא-חכם; עצבות, והרגש מעלת עצמו - הם אצל חסידים עבירות מהתורה.

חכמה, מה שאנשים קוראים חכם; שמחה - על-ידי שמוצאים בכל דבר את הטוב שמשמח, וזריות במתינות - הן אצל חסידים מצוות מהתורה.

(ספר השיחות קי"ג ה'ש"ת ע' 25)

מעבירה באונס לא צריך לשמוח

הרב מבארדיטשוב ציווה לתלמידיו שלא יחבשו כובע עם קאזיראָק [=מצחייה], מפני שכשמביטים השמימה זו סגולה ליראת שמים, שכך הוא דרך כל ישראל שהוא מביט השמימה ומתוך כך נזכר על השם יתברך, וקאזיראָק מונע מזה, על כן ציווה שלא יחבשו עם קאזיראָק.

פעם אחת יצאה גזירה מהמלך ניקאָלאַי שיחבשו כובעים רק בקאזיראָק. ...מה היו עושים, כשהיו הולכים בחוץ היו הולכים בכובע עם קאזיראָק והיו מחביאים השטריימלאך, וכשהיו באים למקום שלא היו יראים היו לובשים השטריימלאך.

גם בבארדיטשוב, כאשר יצאה הפקודה לבשו כובעים עם קאזיראָק. פעם פגש הרב מבארדיטשוב חסיד שהיה חובש כובע עם קאזיראָק, והיה החסיד שמח מזה. אמר לו אקשה לך קושיא, מפני מה באמצע התוכחה כתיב "תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה כו'", מקודם תוכחה ואחר-כך תוכחה: לומר, שאפילו אם נוטים מדרך הישר ח"ו מחמת אונס, אבל שמחה אין צריך להיות מזה.

(ספר השיחות תר"פ-תרפ"ז, שמו"ת תרפ"ו, ע' 79)

להתחיל לשמוח כמו בזמן העתיד לבוא

איתא בספרים שחודשי תמוז ואב מחודשי הקיץ היו צריכים להיות זמן שמחה, להיותם לאחר זמן מתן תורתנו, אלא שמצד ענייני החטאים גרמו שבחודשים אלה יהיו "צום הרביעי וצום החמישי".

וכיוון שהכוונה בכל עניין של קלקול היא שעל-ידי תיקון הקלקול יתוסף עילוי גדול יותר, באופן של "כפליים לתושייה", כמו בלוחות שניות שלאחרי חטא העגל - הרי מובן שלעתיד לבוא יהיו חדשי תמוז ואב זמן שמחה, ושמחה גדולה ביותר.

ואחת ההכנות לזה, שכאשר נמצאים בזמן הגלות, שזוהי הדרך שבה הולכים מבית שני, שלא נתקיים לעד, להיותו בידי אדם, לבית שלישי, שיהיה קיים, לעד כיוון שיהיה בניין בידי שמים, והרי אני מאמין שיבוא בכל שעה - עושים כבר עניין של שמחה [שמחה של מצווה בכלל, ובפרט התוועדות של שמחה לחיזוק היהדות] בתקופת תמוז ואב - כפי שנפעל על-ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר לקבוע את ימי י"ב-י"ג תמוז לימי שמחה - וזו ההכנה לגאולה, וייתן השם יתברך שתהיה הגאולה למטה מעשרה טפחים על-ידי משיח צדקנו במהרה בימינו, בשנה זו ממש.

(שיחת יום ג' פ' פינחס, י"ב תמוז ה'תשי"ד. תורת מנחם-התוועדות (יב) תשי"ד חלק שלישי ע' 511)

במסירות-נפשו זכה צלפחד לבנות ש'כובשות' את הארץ

כאשר "בן אין לו", שאינו מתנהג כאיש ש'דרכו לכבוש', אזי "והעברתם את נחלתו לבתו" - יהיו הבנות מי ש'יכבשו' את הארץ • כיצד התכוון צלפחד לשם שמים בקושו עצים בשבת, ומאיך לא עבר על איסור תורה? • תפקיד הנשים שבדור אינו רק בדרך טפל אלא בכוחן להוסיף ולפעול בחיזוק התורה והיהדות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

1. ישנו עוד עניין של חידוש בפרשת פינחס - שבה נאמרה פרשת נחלות וירושה: כאשר בנות צלפחד באו לפני משה ושאלו "למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו כי אין לו בן תנה לנו אחוזה"¹ - אזי "ויקרב משה את משפטן לפני ה'";²

2. ויש לבאר העניין בזה - על פי פתגם הבעל שם טוב⁸ שמכל עניין צריך ללמוד משהו בנוגע לעצמו: בפרשה זו מדובר אודות מצב שיהודי בא ואומר ש"בן אין לו". ובהקדם החילוק שבין בן ובת - כדאיתא בגמרא במסכת יבמות⁹ ש"איש דרכו לכבוש, והאשה אין דרכה לכבוש". והעניין בזה¹⁰ - כדאיתא בספרי מוסר שתפקידו של יהודי הוא לכבוש את חלקו בעולם ולפעול בו

3. כיוון ש"נתעלמה"³ הלכה ממנו, כאן נפרע ("שקליה למטרפסיה כו"⁴) על שנטל עטרה לומר והדבר⁵ אשר יקשה מכם תקריבון אלי, ועוד זאת, ש"זכו בנות צלפחד ונכתבה (פרשה זו) על-ידן³ - ואז נאמרה פרשת נחלות וירושה: "איש כי ימות וכן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו וגו"⁶. ולהעיר, שכללות עניין מתן-תורה על-ידי משה רבינו (עד לשמונה פסוקים האחרונים שהיו בסוף שנת הארבעים), לא היה יכול להסתיים - לב'

(1) כו, ד.

(2) שם, ה.

(3) פרש"י עה"פ.

(4) לשון חז"ל - פסחים נו, ב. יבמות קה, ב.

(5) דברים א, יז ובפרש"י.

(6) שם, ת.

(7) ס, סע"א.

(8) ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סרכ"ג ואילך. וש"נ.

(9) סה, ב.

(10) ראה גם תורת מנחם - התוועדות ח"ב ע' 153. וש"נ.

הדרך לתקן פגמים

תוך ראיית מעלתו של כל אדם ישראל

מחד גיסא – פינחס הוא זה "אשר קינא לאלוקיו ויכפר על בני ישראל", שבראותו מאורע שהיה בו פגיעה בכבודו של הקב"ה וכבודם של ישראל, לא חסך שום מאמץ והשתדל בעצמו בתיקון הדבר, מבלי להתפעל משום דבר, ועד ש"ויקח רומח בידו וגו'". ובגלל זה אמר הקב"ה: "הנני נותן לו את בריתי שלום". ולאידך גיסא, מצינו שאמר הקב"ה לאלהיו הנביא – "פינחס זה אליהו" – "לעולם אתה מקנא – קינאת בשיטים.. שנאמר פינחס בן אלעזר... חייך שאין ישראל עושין ברית מילה עד שאתה רואה בעיניך", היינו, שבכל ברית מילה בא "פינחס זה אליהו" לראות ולהעיד על מסירות-נפש של בני ישראל בשביל הקב"ה באופן שלמעלה מטעם ודעת.

ומזה למדים הוראה בנוגע להנהגתו של כל אחד ואחד מישראל, ובמיוחד בנוגע לכל אחד ואחד מעדת החסידים: מחד גיסא – צריכה להיות עבודתו באופן ד"קניא לאלוקיו", שכאשר רואה דבר הדורש תיקון, צריך הוא בעצמו להשתדל בתיקון הדבר,

– ולכאורה, יכול לחשוב שמוטב לו להתעסק בענייניו הוא, עניינים גשמיים או אפילו רוחניים, ואילו בנוגע לדבר זה הדורש תיקון ישנם מספיק יהודים אחרים שיתעסקו בכך. ומה גם – ממשיך לטעון – שלטובת תיקון דבר זה (לא רק לטובתו הפרטית) עדיף שיתעסק מישהו אחר, באומרו, שבשביל דבר פלוני זקוקים למישהו גדול ממנו, ובשביל דבר פלוני זקוקים למישהו קטן ממנו, ואילו הוא עצמו – אינו מתאים לשום דבר!...

הנה על זה בא הלימוד מפינחס – שכאשר יהודי רואה דבר הדורש תיקון, אין לו לסמוך על אף אחד, אלא עליו להשתדל בעצמו ולעשות כל התלוי בו לתיקון הדבר.

ולאידך גיסא – בבואו לתקן דבר הדורש תיקון אצל הזולת, עליו להיזהר שלא לדחותו ח"ו ב"אמת הבניין". לכל לראש, עליו לידע ולהכיר ולראות את מעלתו של כל אחד ואחד מישראל – בנו יחידו של הקב"ה – שמוכן הוא למסור נפשו בשביל הקב"ה, כפי שרואה "פינחס זה אליהו" בכל ברית מילה... ואז, יתקן את הדורש תיקון (לא בדרך דחייא, אלא) על-ידי גילוי מעלותיו, החל מגילוי כוח המסירות-נפש.

(מהתוועדות יום א' פ' פינחס, י"ג בתמוז ה'תשי"ב – תורת-מנחם כרך ו עמ' 75-76 – בלתי מוגה)

לצאת מד' אמות של תורה ולברר את חלקו בעולם

כמו שהוא בכללות השתלשלות הנשמות למטה – כך הוא גם בכל נשמה פרטית בהיותה כבר למטה: יש זמן שהתינוק נמצא במעי אימו, ששם מלמדים אותו כל התורה כולה. וגם לאחר שיוצא לאוויר העולם, הרי בשנים הראשונים אין עדיין ניסיונות שיהיו בשנים שלאחרי זה. וגם אחר-כך בימי הבגרות, הרי בהיותו בד' אמות של תורה ותפילה, אין לו את הניסיונות שישנם בחוץ לד' אמות אלו.

ואף-על-פי-כן, יש זמנים שמצווים אותו לנסוע בנסיעות שהם מחוץ לד' אמות של תורה ותפילה, אף-על-פי שיש שם יותר ניסיונות, ובכלל אין שם אפשרות לעבוד את ה' כמו בשעה שסגור בבית-הכנסת ובישיבה, וטעם הדבר – כי גם אם לדעתו הוא עצמו אינו צריך תיקון, הרי עליו לנסוע כדי לברר את חלקו בעולם.

(משיחת יום ד' פרשת פינחס ח"ג בתמוז תשי"ג – תורת-מנחם כרך ט, עמ' 70-71 – בלתי מוגה)

צלפחד בן חפר – "מקושש עצים היה"¹⁵, ו"לשם שמים נתכוון", שמסר נפשו להיות "מקושש עצים ביום השבת", "כדי שיהרג ויראו אחרים"¹⁶, היינו, שעל-ידו תגלה ותתבאר הלכה ופסק דין בתורה – מהו דינו וענשו של מחלל שבת רחמנא ליצלן. והגע עצמך:

כל מה שהקב"ה רוצה שיהודי יפעל בעולם, ולזה צריך תוקף הדעת, שלא להתפעל ושלא להתיירא כו', גם כאשר יש צורך במלחמה – שזהו ענינו של איש (בן).

אמנם, כאשר "בן אין לו", כי אם בנות בלבד, היינו, שמאיזה טעם שיהיה לא התעסק בהעמדת

כאשר "בן אין לו" – אזי בהכרח לנצל את הסייעתא

דשמיא וברכת ההצלחה באופן שהבנות יכבשו ויירשו

את הארץ, מצד חיבת הארץ שיש אצלן

לשם מה צריכים לדאוג ("באווארענען") ליהודי מחלל שבת, שיינו יין נסך וכו'¹⁷, ובפרט לדאוג לו על-ידי עשיית מעשה שכל הרואה יאמר עליו שהוא מחלל שבת!?!...

האמת היא שהמקושש עצים לא חילל את השבת, כדאיתא באחרונים, בשו"ת של הרב מלובלין¹⁸ (לא בעל ה"תורת חסד", אלא ר' מאיר מלובלין, בעל התקנה של לימוד דף היומי), שהטעם שבחר במלאכה של מקושש עצים, כיוון שחלוקה משאר המלאכות בכך שחיובה אינו אלא כאשר צריך לעצים, אבל כשאינו צריך לעצים פטור¹⁹, וכיוון שצלפחד עצמו ידע שלא היה צריך לעצים, אלא כל רצונו אינו אלא שיתברר דין בתורה, נמצא, שלאמיתו של דבר לא חילל את השבת.

ומכל-מקום, כיוון ש"האדם יראה לעינים"²⁰,

15 פרש"י שם, ג.

16 תוד"ה אפי' – ב"ב קיט, סע"ב.

17 ראה חולין ה, א. ושל"ג.

18 שו"ת אור המאיר סי"ב. – וראה לקו"ש חכ"ח ע' 94 ואילך. ושל"ג.

– כ"ק אדמו"ר אמר, שאומר עניין זה "בשם אומרו", כיוון שצריכים להביא את המשיח ("כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם" – אבות פ"ו מ"ו. וראה גם שיחת י"ב תמוז תש"ח סכ"א (סה"ש תש"ח ע' 245)).

כ"ק אדמו"ר אמר גם שנמצא כאן בהתוועדות מחסידי לובלין.

19 ראה לקו"ש שם הערה 14. ושל"ג.

20 שמואל-א טז, ז.

איש שדרכו לכבוש – אין לחשוב שעובדה זו פוטרת אותו מכיבוש הארץ; אף אחד אינו פטור מכיבוש הארץ. וגם אם "בן אין לו" – אזי "והעברתם את נחלתו לבתו", היינו, שהעבודה שהיתה צריכה להיעשות על-ידי הבנים, יכולות הבנות לעשותה.

וזהו גם התוכן בדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר¹¹: נושאים אנו תפלה להשם יתברך, "יהי הוי' אלקינו עמנו כאשר היה עם אבותינו"¹², הגם שאין אנו יכולים להידמות לאבותינו – שהרי אין זה אפילו בבחינת "חלא בר חמרא"¹³ [=חומץ בן יין], אלא הרבה למטה מזה.

ועל דרך זה בנדון דידן, שכאשר "בן אין לו" – שזהו על-דרך שנמצאים בדור כזה ש"אבותינו" אינם נשמות בגופים – אזי בהכרח לנצל את הסייעתא דשמיא וברכת ההצלחה באופן שהבנות יכבשו ויירשו את הארץ, מצד חיבת הארץ שיש אצלן¹⁴.

ג. ואצל מי גדלות בנות כאלו – אצל יהודי בעל מסירת-נפש ("א' מסירת-נפש איד"), יהודי שאינו מתיירא אפילו להפסיד את העולם-הבא:

11 לקו"ד ליקוט לו – י"ל לג' תמוז שנה זו (תשט"ו). – לקו"ד ח"ד תרצא, ב ואילך. ולאח"ז בסה"ת תרפ"ז ע' 169 ואילך.

12 מלכים-א ח, נז.

13 לשון חז"ל – חולין קה, א.

14 ראה פרש"י כו, סד. כו, א.

"לא מצאתי לגוף טוב משתיקה"

כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה. ולא המדרש עיקר אלא המעשה. וכל המרבה דברים מביא חטא (פרק א משנה יז)

שלושת החלקים של המשנה מבארים את החיסרון של דיבור, והתנא מבאר את החיסרון בשלוש דרגות: תחילה הוא אומר שאין דבר טוב משתיקה. מזה משמע שיש עוד טוב לגוף, אפילו כמו שתיקה, אבל לא יותר טוב משתיקה. בהמשך הוא אומר, "ולא המדרש עיקר אלא המעשה", היינו, שדיבור – "מדרש" – הוא למטה ממעשה, ובמילא – גם משתיקה (שהרי מעשה אינו טוב משתיקה). ובחלק השלישית אומר יתרה מזו – לא זו בלבד שדיבור אינו עיקר, אלא יש לו עוד חסרון אמיתי – שהריבוי בזה מביא לידי חטא. בפשטות משמע (כמובא במפרשים), שבבכות הא' והג' מדובר בדיבור של דברי הרשות, והתנא מזהיר שיש להשתדל להמעיט בדיבור, כי "המרבה דברים מביא חטא", ולכן אין טוב יותר משתיקה; ואילו בכבא הב' מדובר בדיבור של מצווה ותורה, ועל זה אומר התנא, שהגם שיש בו צורך, לא זה העיקר, אלא התכלית היא – להביא את הדיבור במעשה בפועל.

ולא מובן:
(א) מהו החילוק בין בבא הא' לבבא הג' – שבבא הא' מבאר רק מעלת השתיקה, ובבבא הג' – גם אודות החיסרון של הדיבור?
(ב) בנוגע לכל דברי הרשות – הרי ממה-נפשך: אם עושים אותם לשם שמים – הרי הם נעשים קדושה, ואם אינם לשם שמים – יש בהם לא רק החיסרון שיכולים להביא לידי איסור, אלא הם עצמם שלא כדבעי. וכן בדיבור: אם האדם מדבר בדברים הנוגעים לפרנסתו וכדומה, עניינים על-פי תורה – הרי הוא צריך לדבר בהם, וצריכים רק לדרוש ממנו לעשות זאת לשם שמים. ואם הוא דיבור שאין לאדם צורך בו, ויכול להתקיים גם בלעדיו – הרי דיבור זה לא רק "מביא חטא", אלא זה איסור: "ודיברת במ ולא בדברים אחרים!"

יש לבאר זאת: לכל לראש נאמר "ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה", גוף כפשוטו וגוף של העולם. העבודה ב'גוף' יכולה להיות בשני אופנים: (א) העולם תופס מקום אצלו, אבל העיקר הוא אלוקות (יחודא תתאה), גילוי בחינת הדיבור; או (ב) למעלה מהעולם לגמרי (יחודא עילאה). ועל זה אומר "לא מצאתי לגוף טוב משתיקה". יש זמנים שבהם זקוקים לאופן הא' שבעבודה (ובפרט – בעלי עסק), ואז הרי זו היא עיקר העבודה, אבל בשביל הגוף, אין דבר טוב יותר משתיקה – ביטול הגוף.

אמנם, כל זה הוא בנוגע לטוב ובנוגע לגוף. אבל העיקר הוא – דירה בתחתונים, עולם העשייה, ועניין זה בא בעיקרו על-ידי עניינים של עשייה בפועל – "לא המדרש עיקר אלא המעשה", ובתורה – הרי זה גליא תורה. ומסיים, "וכל המרבה דברים מביא חטא": הגם שהמעשה הוא העיקר, מכל-מקום, אם הוא מרבה דברים (וגילוי), שעומד בתנועה של התפשטות כו' – מביא חטא, (מלשון) חסרון, שחסר בזה גילוי העצמות, ולכן מוכרח להיות הביטול שבא על-ידי עבודת התפלה, ובתורה – על-ידי לימוד פנימיות התורה.

(תורת מנחם כרך כה, עמ' 259,265)

ובהקדמה – שמבואר בחסידות²⁷ שלכל לראש ישנו העניין שבאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא, אבל אין זה מספיק עדיין, ולאחרי זה מקבלים מה שהקב"ה נותן בדרך מתנה (שזהו עניין "קוב"ה שריא באתר שלים"²⁸), והיינו, שלאחרי שמקבלים האתערותא דלעילא שבערך

ו"אין לו לדיין אלא מה שענינו רואות"²¹, הרי כאשר באו עדים והעידו שראוהו מקושש עצים [ועל כרחק צריך לומר שגם השתמש בעצים, שאם לא כן, היו העדים מעידים שלא היה צריך לעצים, ובמילא לא היה חייב מיתה, ואז לא היה מתברר הדין של חילול שבת], חייבים בית-דין לדון אותו

צריכות הנשים שבאותו הדור לידע שאינן רק טפל בלבד. . אלא יכולות הן להוסיף; כאשר תגשנה לקבל על עצמן הוראה מנשיא הדור

האתערותא דלתתא, לפי ערך עבודתו ויגיעתו, אזי נותנים מלמעלה בדרך מתנה באופן נעלה יותר שלא בערך.

ולכאורה: כיוון שמתנה יש לה גריעותא לגבי ירושה, שהרי מתנה יש לה הפסק²⁶ – מהי המעלה שמבקשים שיהיה גם חלק המתנה?
ומבאר הצמח צדק²⁹, שהדין הוא³⁰ שהנותן מתנה למי שראוי ליורשו, אזי יש במתנה זו שתי המעלות: הן המעלה שבירושה והן המעלה שבמתנה.

ובנדון דידן: כיוון שמדובר אודות בני אברהם יצחק ויעקב שהנחילו לכל אחד ואחד מישראל חלק בארץ בגשמיית (כפי שמצינו בנוגע לדין פרוזבול³¹), שזהו לפי שכל אחד ואחד מישראל יש לו חלק בארץ ישראל ברוחניות – הרי גם מה שמקבל באופן של מתנה נעשה באופן שאין לו הפסק.

ה. ו"אין מקרא יוצא מידי פשוטו"³²:

פרשה זו בתורה היתוספה על-ידי הנשים צדקניות שבאותו הדור, שפעלו עניין כזה שעד אז

מחלל שבת. וכך הצליח לפעול שני העניינים גם יחד: הן בירור דינו של מחלל שבת, והן באופן שידע בעצמו שלא חילל את השבת.

ובכל אופן, כלפי כל הקהל היה זה חילול שבת – נוסף על עניין חילול השם – ומה גם שכיוון שמאורע זה היה מיד בשבת השנייה²², הרי בגלל זה לא היה יכול להיות העניין ש"משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים"²³ (כשם שמצינו גבי לוקטי המון, ש"אלמלי שמרו ישראל שבת ראשונה לא שלטה בהם אומה ולשון, שנאמר²⁴ ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט, וכתוב בתריה ויבוא²⁵ עמלק²³).

אלא שעניין זה היה באופן של מסירת-נפש! וכאשר נמצא יהודי בעל מסירת-נפש שמאיוז סיבה שתהיה לא זכה לבנים, ל"איש" ש"דרכו לכבוש" – לא הפסיד חלקו בארץ, אלא, הבנות שגידל וחינך זכו שעל-ידן היתוספה פרשה בתורה שבה נתבאר סדר ירושת הארץ, ש"ירושה אין לה הפסק"²⁶.

ד. ועוד זאת, שמעלת הירושה שאין לה הפסק, פועלת גם בעניין המתנה:

(27) ראה לקו"ת שה"ש כב, ב ואילך. ובכ"מ.

(28) ראה זח"ג צ, סע"ב.

(29) ראה אה"ת תשא ס"ע א'תתקע ואילך. וראה גם תורת מנחם

– התוועדויות ח"י ע' 104 ואילך. וש"נ.

(30) שם קל, רע"א (במשנה).

(31) ראה לקו"ת ש"כ ע' 309. וש"נ.

(32) שבת סג, א. וש"נ.

(21) סנהדרין ו, סע"ב. וש"נ.

(22) פרש"י שלח טו, לב.

(23) שבת קיה, ב.

(24) בשלח טז, כז.

(25) שם יז, ח.

(26) ב"ב קטט, ב. קלג, סע"א.

(רש"י סוף פרשת בלק), היינו מעשה של חסד, הרי לאמיתו של דבר זו היתה פעולה אכזרית, שכן במקום להוכיח את בני שבטו על מעשיהם, הצטרף אליהם, וכך מנע מהם מלחזור בתשובה.

(לקוטי שיחות כרך ח עמ' 169)

לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעיט נחלתו... אך בגורל יחלק את הארץ (כו,גד-נה)

גורל מורה על בחינה על-שכלית ועל-טבעית – "בחקיק יוטל את הגורל ומה' כל משפטו" (משלי טז). ואילו "לרב תרבה... ולמעט תמעיט" רומז לבחינה הגיונית וטבעית. העובדה שבחלוקת הארץ היו שתי הבחינות יחד מלמדתנו, שאף בעבודת האדם יש לחתור למיזוג הטבע עם הלמעלה מהטבע. כלומר: מצד אחד יש לעבוד ולפעול בדרך הטבע, ואין סומכים על הנס; אך עם זה חייבים לגלות שגם הטבע הוא הנהגה אלוקית, כשם שניסים הם הנהגה אלוקית. ובלשון החסידות: ש"הטבע עצמו הוא למעלה מן הטבע".

(שיחת ט"ו תמוז תשמ"ו. התוועדות תשמ"ו כרך ד, עמ' 70)

אך בגורל יחלק את הארץ (כו,גה)

המשמעות של חלוקת הארץ, כפי שהיא בעבודת האדם לקונו, היא, שלכל יהודי ניתנה מצווה אחת השייכת לו במיוחד. וכמאמר רז"ל (שבת קיח) "אבוך במאי הווי זהיר טפיי". לכן נחלקה הארץ בגורל, שכן מבואר בחסידות כי האור הפרטי הזה, המאיר לנשמות פרטיות, הוא בבחינת "למעלה מטעם ודעת", "כך עלה במחשבה"; וגם הגורל הוא עניין על-שכלי, שלמעלה מטעם ודעת.

(לקוטי שיחות כרך ב, עמ' 346)

צו את בני-ישראל (כה,ב)

לפי שאמר משה יפקוד ה' איש על העדה... אמר לו הקב"ה: עד שאתה מפקדני על בניי, פקוד בניי עלי (ספרי)

משה ביקש "ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה". כלומר, שיכירו תמיד שיש רועה ומנהיג לעולם, וכל ענייני העולם מונהגים בהשגחה פרטית – "אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניו". בהמשך לזה ציווה הקב"ה על הקרבת קרבן התמיד, המסמל את כללות הקרבנות, שכן עבודת הקרבנות מחזקת ומגבירה את התחושה שיש מנהיג לעולם.

(לקוטי שיחות כרך יב, עמ' 18)

אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לָהּ (כה,ח)

מפרש הרב המגיד ממזריטש:
"אִשָּׁה" – כאשר אדם עובד את ה' בחמימות ובהתלהבות, הרי זה "ריח ניחוח לה".

(אור תורה במדבר עמ' ו)

וכאמור לעיל – יש לפרש כל עניין בפשטות: הנשים ובנות של דורנו זה צריכות לידע את היכולת הגדולה שיש להן לפעול בחיזוק והפצת היהדות, הן בבית שלהן, והן בסביבתן, ואפילו במקומות הרחוקים.

וכיוון שיש להן היכולת – הרי מובנת האחריות שמוטלת עליהן, והזכות שיש להן כאשר ממלאות את רצון הקב"ה להרבות חלק בתורה, להנחיל ולהקים משפחות בישראל שיהיו אחר כך למופת ולתפארת.

(מהתוועדות יום א' פרשת פנחס י"ג תמוז ה'תשט"ו.
תורת מנחם כרך יד, עמ' 208-212)

לא פעל מישהו אחר – "ויקרב גו' משפטן לפני ה'".

ועניין זה מהוה הוראה – שבכל זמן ובכל מקום שנמצאים, צריכות הנשים שבאותו הדור לידע שאינן רק טפל בלבד, ועליהם לעשות רק את העניינים המיוחדים אליהן ותו לא מידי, אלא יכולות הן להוסיף; כאשר תגשנה לקבל על עצמן הוראה מנשיא הדור, שזהו כ"ק מו"ח אדמו"ר, כפי שסידר את העבודה – אזי "ויקרב גו' משפטן לפני ה'", ואז מוסיפות הן עניינים של נחלה שאין לה הפסק, שאף אחד מלבדן אינו יכול לפעול, ואחר כך מקימות הן בתים בישראל, ומהן למדים כמה וכמה דינים, הן בנגלה שבתורה והן בפנימיות התורה.

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואין לעשות זאת – לאור תורתו והדרכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד • הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

פרשת פינחס

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן (כה,יא)

פינחס הוא אליהו (ילקוט שמעוני)

"פינחס" – רומז לעבודת ה' מתוך מסירות נפש, שבה מתגלה עצם הנפש, בחינת 'יחידה'.
"הוא אליהו" – עבודה זו מקרבת את בייאתו של מבשר הגאולה, שאז יתגלה מהותו ועצמותו יתברך,
בחינת 'יחיד'.

(לקוטי שיחות כרך ב, עמ' 344)

והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם (כה,יג)

החטא של בועל ארמית גורם לחידוש ושינוי הטבע, שהרי יהודי מוליד גוי ר"ל, ובכך מתבטלת המחיצה
הטבעית בין ישראל לעמים. ומכיוון שפינחס ביטל חטא שיש בו משום שינוי הטבע, קיבל את שכרו מידה
כנגד מידה, וניתנה לו כהונה בדרך של חידוש ושינוי הטבע, שהרי הוא לא היה ראוי לכך מצד עצמו, כפי
שרש"י מפרש כאן.

(לקוטי שיחות כרך ה, עמ' 153)

* * *

אף משה רבנו הסיר את חרון אפו של מקום מעל ישראל (לאחר חטא העגל), ובכל זאת לא זכה לשכר
של "לו ולזרעו אחריו", ובניו לא ירשו את כבודו.

בטעם הדבר אומר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו:

משה רבינו ביטל את הגזרה למעלה על-ידי תפילה, ובלשון החסידות – בדרך "המשכת אור". מכיוון
שהתוצאות של עבודה זו הן בדרך כלל זמניות בלבד, שהרי כאשר האור מסתלק חוזר ה"מטה" למצבו
הקודם, לכן היה גם השכר ארעי.

לעומת זה, פינחס פעל בדרך של 'העלאת המטה' – הוא החזיר את העם בתשובה על-ידי המעשה
שעשה. כתוצאה מעבודה זו משתנה ה'מטה' עצמו, כך שאין סיבה שיחזור לקדמותו; והשכר היה מידה
כנגד מידה, שכהונתו עברה גם לזרעו אחריו.

(לקוטי שיחות כרך יח, עמ' 344)

זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעוני (כה,יד)

במקום שייחס את הצדיק לשבח ייחס את הרשע לגנאי (רש"י)

כנגד מה שטענו השבטים שזמרי עשה כאן מעשה חסד (בעבורם), ופינחס עשה מעשה אכזריות, באה
התורה ומייחסת כאן את פינחס לאהרון איש החסד. ללמדנו, שפעולתו של פינחס, שנראתה כפעולה של
גבורה, לא היתה אלא מעשה של חסד, פעולה שהביאה להצלת העם.

באותה מידה בקצה ההפוך לגמרי, "במקום" זה, מתואר זמרי כנשיא שבט שמעון, שעליו נאמר (ויחי
מט) "כלי חמס מכורותיהם". לומר לך, כי למרות שעשה מה שעשה כדי להציל את בני שבטו מעונש מיתה

על-ידי עבודתנו מתגלה פנימיות עניין הגלות

איך מתאים ברית-מילה של נשיא ישראל לימי בין-המצרים?

"ט תמוז – יום כניסת כ"ק מו"ח אדמו"ר לבריתו של אברהם אבינו ע"ה (בשנת תר"ם) – הוא מהימים
הראשונים שב"שלושת השבועות" ש"בין המצרים" (שבעה-עשר בתמוז עד תשעה באב).
מכיוון שהכל בהשגחה פרטית, על-אחת-כמה-וכמה עניינים הקשורים עם נשיא ישראל, מובן שישנו
טעם ודיוק בכך שיום הברית חל דווקא ב(תחילת) "בין המצרים" [...]; ומכיוון שזהו יום הברית של נשיא
בישראל, נשיא דורנו, אשר הנשיא הוא הכל – הרי מובן שזה גם עניין כללי, שנוגע לכל בני ישראל בדור זה.
על-פי זה דרוש הסבר: התוכן של ברית – אשר קשורה עם שמחה גדולה – הוא לכאורה ההיפך
מ"בין המצרים", זמן אבלות אצל בני-ישראל, אשר בו לא עושים שמחות, בגלל המאורעות הבלתי-רצויים
שאיירעו לעם היהודי בימים אלו, בעיקר – חורבן בית-המקדש, שממנו החלה הגלות המרה (הזו).
הביאור בזה:

בנוגע לעניין "בין המצרים" כבר דובר פעמים רבות, שלמרות שימים אלו קשורים בגלוי עם ירידה
הכי גדולה, דברים בלתי רצויים שקרו אז, אולם הכוונה בירידה זו – צורך עלייה, בכדי להגיע למקום
ודרגה גבוהים יותר משהיה מלכתחילה (לפני הירידה), כיתרון האור מן החושך אשר מתגלה על-ידי
אתהפכא חשוכא לנהורא, ועד לעלייה של הגאולה האמיתית והשלימה, גאולה שאין אחריה גלות (למעלה
מהמצב שהיה בבית ראשון ושני – קודם הירידה) – אשר באה כתוצאה מכך שההעלם וההסתר (הגלות)
מעורר התגברות בעבודה (מעשינו ועבודתנו) של יהודי (יותר מכפי שהיה קודם הירידה), אשר מביאה
את הגאולה.

ויתירה מזו – (לא רק שהכוונה ב"בין המצרים" והגלות בכלל היא בשביל העלייה, אלא) הפנימיות
ואמיתיות של ימים אלו גופא הוא טוב נעלה ביותר – העלייה שבזה.

[...] אלא שלעת עתה הטוב בתכלית ההעלם וההסתר (ויתגלה לעתיד לבוא), כי הקב"ה רוצה שהגילוי
של זה יבוא על-ידי העבודה של בני ישראל (מעשינו ועבודתנו), לזכך את העולם ולעשותו ל"כלי" לקבל
את הטוב הכי נעלה – שעל-ידי זה מתגלה הטוב של "בין המצרים" והגלות (על-ידי שמכניסים בה את
ה"אלף" של אלופו של עולם) – העלייה שלא בערך של הגאולה האמיתית והשלימה, שאין אחריה גלות
(ושההעלם שלפני זה היה רק הכנה והכשרה לגאולה).

[...] ועל-דרך זה יש לומר בנוגע ליום הברית י"ט תמוז (יום שמחה גדולה) שאין זה עניין הופכי
מ"בין המצרים", אלא אדרבה – זה גופא הוא תוכנם האמיתי של "בין המצרים", כי הפנימיות של ימי "בין
המצרים" הוא – ימי ששון ושמחה ומועדים טובים.

(מהתועדות שבת-קודש פרשת פינחס, י"ט בתמוז ה'תשמ"ט – התועדות תשמ"ט, עמ' 49-47 – תרגום מאידיש)

סעודתא דדוד מלכא משיחא

מנהג הבעל-שם-טוב ותלמידיו להרבות נרות במוצאי שבת • מה למדים מחג הגאולה שחל מיד לאחר השבת? • נדרשת הכנה מיוחדת ל'מלווה מלכה', כדי שהמאכלים יהיו טריים • איזו תוספת חיות נגרמת על ידי הנאת עצם הלז? • מלווה מלכה חסידי ממשיך התעוררות על כל השבוע

בשנת תשמ"ג חל י"ט כסלו ביום ראשון. בהתוועדות שהייתה באותו ערב הקדים הרבי ואמר ('התוועדויות תשמ"ג' כרך א' עמ' 630): היום הראשון בשבוע מתחיל במוצאי שבת, שהרי כבר במוצאי שבת מבדילים בין יום השביעי לששת ימי המעשה, ואם-כן מובן שאז מתחיל כבר יום הראשון. בהמשך למד מכך הוראה נפלאה – כהגדרת הרבי – אשר יש לממשה בחיי היום-יום: כאשר יהודי נמצא במעמד ומצב של "שבת"... עלול הוא לחשוב שביכולתו להסתפק במצבו זה, ובוודאי שאינו צריך להתייגע ולשאוף לעלות למעלה מעלה יותר, שהרי לדעתו הוא במוצב שבת, כאשר אפילו אכילתו, שתייתו ושנתו הם ענייני מצווה, וכל-שכן וקל-וחומר תורתו ותפילתו... ואם-כן למה עליו לשאוף עוד? על-כך קיימת ההוראה במוצאי שבת: גם אחרי שבת – עדיין יש צורך לגאולה.

עת רצון לבקשות הגאולה

אחדים ממכתביו הכלליים של הרבי נשאו את התאריך "מוצאי שבת קודש". בהערות מציין הרבי את תמצית מעלתו של מוצאי שבת, כדלקמן: "מוצאי שבת קודש" שאז מסדרים כדי ללוות את השבת (.). וללוות — היינו שגם (הארת) השבת

עם המלווים – וב'פרי עץ חיים' שער השבת פרק כד: שהוא סעודה דדוד מלכא. וב'סידור האריז"ל' בכוונת הבדלה ומוצאי שבת: ויאמר דא היא סעודתא דדוד מלכא משיחא. ובזמירות למוצאי שבת כמה וכמה בקשות לביאת אל[הו] ומשיח. כמו-כן מסיק הרבי בשיחה תורנית-הלכתית ('לקוטי שיחות' כרך לו עמ' סב) כי: הטעם שסעודה זו היא "סעודת מלווה מלכה", שאז מלווים את השבת ביציאתו, כיוון שבסעודה זו הוא גמר "ברכת" השבת.

על הסעודה וזמן קיומה

בליל ד' דחג-הסוכות תשמ"ה ('תורת מנחם – התוועדויות תשמ"ה' כרך א, עמ' 268) מתבטא הרבי בין השאר:

מכיון שמדובר אודות סעודה חשובה – דרושה הכנה הראויה לשמה: "יסדר אדם שולחנו... בכל מיני סידור הנהוגים אצלו בעריכת השולחן לסעודה גמורה" (שולחן ערוך אדמו"ר הזקן ריש סימן ש), וכן בישול והכנת המאכלים לסעודה, שהרי אם יאכל את המאכלים שנותרו מיום השבת (ממה שנתבשל בערב שבת) – לא יהיה בזה העילוי דמאכל טרי, ולכן נהגו ישראל ("מנהג ישראל תורה היא") לבשל ולהכין לסעודה זו (על-כל-פנים חלק חשוב ממנה)

לאחרי הבדלה. ומוזה מובן, שסעודה זו אינה מיד בהתחלת הלילה, כי אם לאחר משך זמן. "ידוע מעלת המאחר במוצאי-שבת-קודש", כתב הרבי בתשובה הלכתית משנת תשי"ח ('אגרות קודש' כרך יז עמ' קכד). ובשיחה משנת תש"נ מתבטא ('התוועדויות תש"נ' כרך א' עמ' 311) ש"מנהג חסידים להמשיך ("אריינצען") ענייני השבת... משך זמן לאחר-זה": אולם לפועל, מציין הרבי ('אגרות קודש' שם): מה שראיתי נוהגים כאן, בניו יורק לחכות לערך חמישים רגעים לאחר השקיעה... אלא שבבית הכנסת צריך להיות באופן שרוב הציבור יכולים לעמוד, ופשוט שזהו בהנוגע להידור אבל לא בהאסור על פי דין והרי גדולה שבת ששקולה כנגד כל המצוות.

סעודה שמחדשת את החיות

"וכידוע הסיפור איך שהבעל-שם-טוב ותלמידיו הרבו בנרות במוצאי-שבת-קודש" – כתב הרבי בי"ד במרחשוון תש"כ ('אגרות-קודש' כרך יט עמ' מא). באותה איגרת, שנכתבה ל"כבוד המשתתפים

בהתוועדות מלווה מלכה, סעודתא דדוד מלכא משיחא", פותח הרבי: "נעם לי לקבל מכתבם בהתוועדות האמורה בצירוף החלטתם הטובה בתלמוד תורה דרבים".

ומאחל בהמשך המכתב:

ויהי רצון, על-פי המובא באליה רבא אורח-חיים סימן ש' יתרון סעודה זו בהנאת עצם לזו, אשר ממנו יחיה האדם וכו' – אשר תתחדש החיות וההתלהבות בכל ענייני תורה ומצוות, וגם בחיי היום-יומיים. במכתב משנת תשט"ו ('אגרות קודש' כרך יו"ד עמ' שא) משיב הרבי לשאלה שנשאל על-ידי הרה"ח ר' ישראל זוסמן דבורץ, מתושבי כפר חב"ד:

מ[ה] ש[כותב] שנהגו במי שיש לו יארציט לעשות סעודת מלווה מלכה ולומדים אז בשיחות הק[דושות], הרי אף שלא שמעתי מנהג בכל[ל] ז[ה], אסיפת כמה מישראל ובפרט בהתוועדות שנלמדים בזה דברי תורה, ונוסף על זה גם סעודתא דדוד מלכא משיחא, וכנודע בכ[מה] מ[קומות] במכתבי כ"ק מו"ח אדמו"ר אודות התוועדות בעריכת מלווה מלכה, הרי יישר חילם, וימשיכו ההתעוררות על כל השבוע כולה...